

Asia: VN/8392/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 a § Maksun periminen / Uttag av avgif

-

2 b § Päättös maksukyvyn mukaan määräytyvästä maksusta / Beslut om avgift som bestäms enligt betalningsförmågan

-

3 § Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu / Avgift för oanvänd service

-

5 § Maksuttomat terveyspalvelut / Avgiftsfria hälsovårdstjänster

Suomen Monikkoperheet ry kiittää esitystä erityisesti siitä, että alle 18-vuotiaiden poliklinikalla tapahtuva tutkimus ja hoito säädetään maksuttomaksi.

Esisijainen lisäesitys: Alle 18-vuotiaan lapsen määritelmä tulisi kuitenkin ulottaa myös syntymättömiin lapsiin siten, että jo lähtökohtaisesti riskiraskaudeksi määriteltyjen ryhmien osalta raskauden aikaiset sikiön tai sikiöiden poliklinikalla tapahtuvat seurantakäynnit säädettäisiin maksuttomiksi.

Perustelut: Normaalisti etenevässä raskaudessa raskauden seurannat toteutuvat maksuttomasti neuvolan lääkärin toteuttamina seurantoina. Sen sijaan riskiraskauksiksi määriteltyjen raskauksien poliklinikkaseuranta on maksullista. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 4 periaatteen mukaan lapsen ja hänen äitinsä on saatava erityistä hoitoa ja huolenpitoa, mukaan lukien asianmukainen hoito ennen ja jälkeen synnytyksen. Lasten yhdenvertaisuuden ja parhaan mahdollisen hoidon näkökulmasta poliklinikalla toteutetun seurannan maksullisuus voi näin olla ongelmallista.

Monisikiöraskaus luokitellaan jo lähtökohtaisesti aina riskiraskaudeksi ja sitä seurataan poliklinikalla toteutettuna seurantana, joka on maksullista. Tämä ja muun muassa päihteitä käyttävien äitien HAL-seurantakäyntien maksullisuus voi vaikuttaa haitallisesti päihteitä käyttävien äitien raskauden seurantaan. Kaikkien erityistä raskauden seurantaan tarvitsevien odottajien raskauden seurannan muuttamista maksuttomaksi onkin syytä tarkastella lain käsittelyn yhteydessä.

Toissijainen esitys: Suomen Monikkoperheet ry esittää kohderyhmänsä eli monikkoperheiden osalta toissijaisesti seuraavaa: "monisikiöraskauden seurannan äitiyspoliklinikamaksujen tulisi olla maksuttomia sen seurantakäyntimäärän osalta, jolla erikoissairaanhoidon äitiyspoliklinikalla tapahtuvien monisikiöraskauksien seurantojen määrä ylittää riskiyksösraskauksien äitiyspoliklinikaseurantojen määrän" eli noin 5 käyntikertaa. Seurantakäyntimäärä perustuu Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen viimeisimmän kymmenen vuoden tilastoon, jonka mukaan monisikiösynnyttäjillä on keskimäärin noin 5 äitiyspoliklinikaseurantakäyntiä enemmän äitiyspoliklinikalla kuin kaikilla synnyttäjillä keskimäärin (THL, 2010-2017, äitiyspoliklinikakäyntien keskiarvot sairaanhoitopiireittäin 2010-2017, kaikki synnytykset ja monisikiösynnytykset). Tämä toissijainen esitys tarkoittaa, että monisikiöodottajan osalta maksuttomaksi tulisi se osa poliklinikakäynneistä (5), joka ylittää tilastojen mukaan kaikkien riskiraskauksien tyypillisen poliklinikakäyntien määrän (3), eikä keskimääräistä monisikiöraskauden poliklinikaseurantojen kokonaismäärää (8, ensisijaisen esityksen mukainen).

6 a § Maksukatto / Avgiftstak

-

7 b § *Palvelun pitkäaikaisuus / Servicens långvariga karaktär*

Lapsiperheiden tarvitseman kotipalvelun näkökulmasta on ongelmallista, että lapsiperheen pitkäaikainen kotipalvelu määritellään yhtenevästi ikäihmisten kotipalvelun kanssa. Tällöin kotipalvelun maksun suuruus voi nousta liian korkeaksi perheille, joissa avun tarve on pidentynyt olematta kuitenkaan jatkuvaa.

Lapsiperheen kotipalvelu on yksi tärkeimmistä perheen jaksamista tukevista ja perhetilanteen kriisiytymistä ehkäisevistä sosiaalipalveluista, joten sen kustannukset perheelle eivät missään tapauksessa saa muodostua esteeksi palvelun saannille. Kotipalveluapu on tehokasta ja edullista perheiden ennaltaehkäisevää tukemista. Erityisen perhetilanteen kuten esimerkiksi monikkolasten syntymän vuoksi tuen tarve voi olla pidentynyt ilman, että perheellä kuitenkaan olisi tarvetta lastensuojelun avohuollon tukitoimena annettavalle maksuttomalle perhetyölle.

Sen mahdollistamiseksi, että esimerkiksi jokaisella kotipalveluapua tarvitsevalla monikkoperheellä olisi taloudellisesti tosiasialliset mahdollisuudet käyttää kotipalveluapua, lapsiperheen kotipalvelu tulee nähdä tilapäisenä elämäntilanteeseen liittyvänä avun tarpeena eikä määritellä maksua ensisijaisesti säännölliseksi kuukausimaksuperusteiseksi, ikäihmisille annettavan kotipalvelun tapaan.

7 c § Pitkääikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkääikaisen perhehoidon ja pitkääikaisen laitoshoidon maksu / Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnssorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

-

10 b § Pitkääikaisesta tehostetusta palveluasumisesta, pitkääikaisesta perhehoidosta ja pitkääikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnssorg, långvarig familjevård och för långvarig sluten vård

-

10 c § Tuloista tehtävät vähennykset pitkääikaisessa tehostetussa palveluasumisessa, pitkääikaisessa perhehoidossa ja pitkääikaisessa laitoshoidossa / Avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnssorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

-

10 d § Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkääikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkääikaisessa perhehoidossa / Särskilda avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnssorg och långvarig familjevård

-

10 e § Jatkuva ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkääikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu / Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

-

10 f § Jatkuva ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkääikaisesta asumispalvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

-

10 g § Tuloista tehtävät vähennykset jatkuvassa ja säännöllisessä kotona annettavassa palvelussa sekä pitkääikaisessa asumispalvelussa / Avdrag från inkomsterna för fortgående och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

-

10 h § Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut / Stödtjänster och tjänster i samband med boendeservice

-

10 i § Laskennallinen metsätulo / Kalkylerad inkomst av skog

-

10 j § Maksun määrääminen ja tarkistaminen / Bestämmande och justering av avgift

-

10 k § Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun / Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften

-

11 § Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen / Nedsättning och eftergift av avgift

-

13 § Muulta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu / Avgift av dem som inte är bosatta i Finland

-

14 § Tulojen, korvausten tai saamisten periminen kunnalle tai kuntayhtymälle / Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till kommunen eller samkommunen

-

14 a § Viranomaisten tiedonsaantioikeus / Myndigheternas rätt att få upplysningar

-

15 § Muutoksenhaku / Ändringssökande

-

Voimaantulo (alustava voimaantuloajankohta 1.1.2021) Ikraftträdande

-

Kumpula Ulla
Suomen Monikkoperheet ry